

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- E-5013
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (CBCGS) (Sem-I) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Geomorphology -I - Paper No -I -401

[Time : Three Hours]

[Total Marks :80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B. :

1. All questions are compulsory from Part 'A' and any five questions from Part 'B'.
2. Draw sketch, maps and diagrams wherever necessary.
3. Use of unnecessary signs attracting attentions or request in the answer papers is strictly prohibited.
१. भाग 'अ' मधील सर्व प्रश्न आवश्यक आणि भाग 'ब' मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. आवश्यक तेथे आराखडा, नकाशा व आकृत्या काढा.
३. उत्तर प्रत्रिकेत अनावश्यक खुणांचा वापर करण्यास किंवा विनंती करण्यास प्रतिबंध आहे.

SECTION – A विभाग - अ

Q.1 Write the answer of the following questions in two or three sentences each.

20

खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन किंवा तीन वाक्यात लिहा.

- i) Explain the definition of Geomorphology.
भूरूपशास्त्राची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ii) What are the primary earthquake waves?
प्राथमिक भूकंपलहरी काय आहेत?
- iii) Explain the concept of 'Barkhan'.
'बारखान' संकल्पना स्पष्ट करा.
- iv) Write in brief branches of physical geography.
प्राकृतिक भूगोलाच्या शाखा थोडक्यात लिहा.
- v) Explain the concept of 'uniformitarianism'.
'एकरूपतावदाची' संकल्पना स्पष्ट करा.
- vi) Explain the nature of geomorphology.
भूरूपशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.

- vii) Write in brief characteristics of isostasy theory.
समस्थापित्व सिद्धांताची वैशिष्टे थोडक्यात लिहा.
- viii) Explain the mountain formation movement.
पर्वत निर्माणकारी भूहालचाली स्पष्ट करा.
- ix) Explain the importance of Himalay mountain.
हिमालयपर्वताचे महत्व स्पष्ट करा.
- x) Explain any three evidence of continental drift theory.
भूखंडवहन सिद्धांताचे कोणतेही तीन पुरावे स्पष्ट करा.

SECTION – B विभाग - ब

Q.2 Attempt any five questions of the following.
खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

60

1. Critically examine the 'plate tectonic theory'.
भूमंचविवर्तनिकी सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.
2. Write in detail destructive effects of earth quake.
भूकंपाचे विध्वंसक परिणाम विस्तारपणे लिहा.
3. Write in detail fundamental concepts of Geomorphology.
भूरूपशास्त्राच्या मुलभूत संकल्पना सविस्तरपणे लिहा.
4. Explain the mountain formation movements.
पर्वत निर्माण करणाऱ्या भू हालचाली स्पष्ट करा.
5. Write in detail 'Landforms made by river'.
नदीमुळे निर्माण होणारे भूआकार सविस्तर लिहा.
6. Explain the causes of volcano.
ज्वालामुखीची कारणे स्पष्ट करा.
7. Write in detail relationship between human settlement and transportation.
मानवी वस्ती व वाहतूक यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages:02

SUBJECT CODE NO:- E-5028
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (CBCGS) (Sem-III) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Evolution of Geographical Thought- 405

[Time: Three Hours]

[Max.Marks:80]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory from part 'A' and any five questions from part 'B'.
 - 2) Draw sketch, maps and diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of unnecessary signs attracting attentions or request in the answer papers is strictly prohibited.
१. भाग 'अ' मधील सर्व प्रश्न आवश्यक आणि भाग 'ब' मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
 २. आवश्यक तेथे आराखडा, नकाशा व आकृत्या काढा.
 ३. उत्तरप्रतिकेत अनावश्यक खुणांचा वापर करण्यास किंवा विनंती करण्यास प्रतिबंध आहे.

Part – A (भाग - अ)

Q.1 Write the answer of the following questions in two or three sentences each.

20

खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन किंवा तीन वाक्यात लिहा.

- i) Explain the myth.
भ्रामकता स्पष्ट करा.
- ii) State the features of behaviorism.
वर्तनवादाची वैशिष्ट्ये नमुद करा.
- iii) State the subject matter of human geography.
मानवी भूगोलाचा अभ्यास विषय विशद करा.
- iv) Explain the contribution of Humboldt in development of geography.
हम्बोल्ट यांचे भूगोलाच्या विकासातील योगदान स्पष्ट करा.
- v) Write any tow geographical concept from Cosmos.
कॉसमॉस या ग्रंथातील भूविज्ञानाच्या दोन संकल्पना लिहा.
- vi) Explain the concept of geographical distribution.
भौगोलिक वितरण ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- vii) State the contribution of Chinese philosopher in geography.
चिनी विचारवंताचे भूगोलातील योगदान सांगा.

- viii) Give the name of books written by Vidal – de- la- Blache.
व्हीदाल-द-ला- ब्लाश यांच्याव्दारे लिखित ग्रंथांची नावे लिहा.
- ix) Write importance of geography in natural science.
नैसर्गिक शास्त्रातील भूगोलाचे महत्त्व लिहा.
- x) State the contribution of Saunaka in the development of Indian geography.
सौनक यांचे भारतीय भूगोल विकासातील योगदान सांगा.

Part – B (भाग - ब)

Q.2 Answer any five questions of the following.

60

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- i) Discuss the geographical thoughts of ancient Indians.
प्राचीन भारतीयांच्या भौगोलिक विचारधारांची चर्चा करा.
- ii) State the geographical concepts propounded by Richthofen.
रिचथोफेनच्या भौगोलिक संकल्पनाविषयी विवेचन करा.
- iii) Explain the role of geography as a social science.
सामाजिक शास्त्रातील भूगोलाची भूमिका स्पष्ट करा.
- iv) Explain the reality about dualism.
वैतवादासंबंधीची वास्तवता स्पष्ट करा.
- v) Explain the relation of geography and philosophy.
भूगोल व तत्वज्ञान यातील संबंध स्पष्ट करा.
- vi) Write in detail about the consequences of qualitative revolution.
सांख्यिकी क्रांतीचे परिणाम सविस्तर लिहा.
- vii) Evaluate the geographical contribution of Alfred Hettner.
अल्फ्रेड हेटनर यांच्या भौगोलिक योगदानाचे मुल्यमापन करा.

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- E-5043
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (CBCGS) (Sem-I) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Climatology -II - Paper No.- II

[Time: Three Hours]

[Max.Marks: 80]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

1. Q.No.1 is compulsory from Section 'A'. Solve any five questions from Section 'B'.
2. Draw sketch maps and diagrams wherever necessary.
3. Use of unnecessary signs, attracting attention or request in the answer paper is strictly prohibited.
१. विभाग 'अ' मधून प्रश्न क्र.१ आवश्यक आहे. विभाग 'ब' मधून कोणतेही ५ प्रश्न सोडवा.
२. आवश्यक तेथे आराखडा, नकाशा व आकृत्या काढा.
३. उत्तरपत्रिकेत अनावश्यक खुणांचा वापर किंवा विनंती करण्यास सक्त प्रतिबंध आहे.

Section A विभाग 'अ'

Q.1 Write the answer of the following questions in two or three sentence each.

20

खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन किंवा तीन वाक्यात लिहा.

- 1) Write the characteristics of Atmosphere?
वातावरणाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 2) What is the Oxygen cycle?
ऑक्सीजन चक्र म्हणजे काय?
- 3) What is 'El-Nino'?
एल निनो म्हणजे काय?
- 4) Write note on Evaporation?
बाष्पीभवनवर टिप लिहा.
- 5) What is meant by Air pressure belt swinging?
हवेच्या दाब पट्ट्याचे आंदोलन म्हणजे काय?
- 6) Mention the types of Fog?
धुक्याचे प्रकार विशद करा?
- 7) Write note on 'Jet-Stream'?
जेट प्रवाहावर टिप लिहा.

- 8) What is the polar light?
ध्रुवीय प्रकाश काय आहे.
- 9) What are causes of less visibility?
दृश्यता कमी होण्याची कारणे कोणती?
- 10) What is meant by Cyclonic eye?
आर्वताचा चक्षु म्हणजे काय?

Section B विभाग 'ब'

Q.2 Answer **any five** questions of the following:
खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

60

- 1) Explain the level of atmosphere with the diagram?
वातावरणाची स्तररचना आकृतीसह स्पष्ट करा.
- 2) Write types of air and state the difference between air and weather?
हवा व हवामान यातील फरक सांगून हवेची अंगे लिहा.
- 3) What are the factors that effect the distribution of solar power?
सौरशक्तीच्या वितरणावर परिणाम करणारे घटक कोणते?
- 4) What are the factors effecting the air temperature?
हवेच्या तापमानावर परिणाम करणारे घटक कोणते?
- 5) Describe air pressure belt?
हवेच्या दाब पट्ट्याचे वर्णन करा.
- 6) Evaluate the Koppen's Climatic Classification.
कोपेन यांच्या हवामान वर्गीकरणाचे मुल्यमापन करा.
- 7) What is Humidity? Explain the kinds of Humidity?
आर्द्रता म्हणजे काय ? आर्द्रतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- E-5058
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (CBCGS) (Sem-III) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Agricultural Geography-406

[Time: Three Hours]

[Max.Marks:80]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) **All questions** are compulsory from part 'A' and **any five** questions from **part 'B'**.
- 2) Draw sketch, maps and diagrams wherever necessary.
- 3) Use of unnecessary sign attracting attentions or request in the answer papers is strictly prohibited.
- 1) भाग 'अ' मधील सर्व प्रश्न आवश्यक आणि भाग 'ब' मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
- 2) आवश्यक तेथे आराखडा, नकाशा व आकृत्या काढा.
- 3) उत्तरपत्रिकेत अनावश्यक खुणांचा वापर करण्यास किंवा विनंती करण्यास प्रतिबंध आहे.

Part A (भाग अ)

Q.1

Write the answer of the following questions in two or three sentences each

20

खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन किंवा तिन वाक्यात लिहा.

- i) Write the cropping pattern.
पीक प्रारूप लिहा.
- ii) Land capability.
कृषी कार्यक्षमता
- iii) Write in short the development of agricultural geography.
कृषी भूगोलाचा विकास थोडक्यात लिहा.
- iv) What is meant by land use.
भूमीउपयोजन म्हणजे काय?
- v) Write in short-regional imbalance.
प्रादेशिक असमतोल - थोडक्यात लिहा.
- vi) Fertilizers and Agriculture.
रासायनिक खते आणि शेती
- vii) State the sources of agricultural data.
कृषी माहितीचे स्रोत नमुद करा.
- viii) White revolution.
श्वेत क्रांती

- ix) What is meant by agricultural region.
कृषी प्रदेश म्हणजे काय ?
- x) Explain the extensive farming
विस्तृत शेती स्पष्ट करा.

Part – B(भाग ब)

Q.2

Answer **any five** questions of the following.

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

60

- i) Describe the Von Thunen's model
व्हॉन थुनेन प्रारूपाचे वर्णन करा.
- ii) Explain the seri-culture in India.
भारतातील रेशीम शेती स्पष्ट करा.
- iii) Explain the nature and scope of agricultural geography.
कृषी भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- iv) Write in detail the role of irrigation in agricultural development in India.
भारतातील कृषी विकासात जलसिंचनाची भूमिका सविस्तर लिहा.
- v) Write the agricultural policy in India.
भारतातील कृषी धोरण लिहा.
- vi) Describe the various agricultural concept.
कृषी विषयक विविध संकल्पनांचे वर्णन करा.
- vii) Write in detail about agricultural productivity.
कृषी उत्पादकता सविस्तर लिहा.

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- E-5103
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (CBCGS) (Sem.-III) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Regional Geography of India -425

[Time: Three Hours]

[Max. Marks: 80]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All question are compulsory from Part 'A' and five questions from part 'B'
- 2) Draw sketch maps and diagrams wherever necessary.
- 3) Use of unnecessary signs attracting attentions or request in the answer papers in strictly prohibited.
- १) भाग 'अ' मधील सर्व प्रश्न आवश्यक आणि भाग 'ब' मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
- २) आवश्यक तेथे आराखडा, नकाशा व आकृत्या काढा.
- ३) उत्तरपत्रिकेत अनावश्यक खुणांचा वापर करण्यास किंवा विनंती करण्यास प्रतिबंध आहे.

Part 'A'

Q.1 Write the answer of the following question in two or three sentence each.

20

खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन किंवा तीन वाक्यात लिहा.

- I. State the location of India.
भारताचे स्थान नमूद करा.
- II. What is social forestry in India?
भारतातील सामाजिक वनीकरण म्हणजे काय?
- III. Population explosion
लोकसंख्येचा विस्फोट
- IV. Give the information of Kotana project.
कोयना प्रकल्पाची माहिती द्या.
- V. Explain the concept of regionalization.
प्रादेशीकरण संकल्पना स्पष्ट करा.
- VI. What is decade growth rate of population.
लोकसंख्येचा दशवार्षिक वृद्धिदर म्हणजे काय?
- VII. Give the names of hill stations in sahyadri ranges.
सह्याद्री पर्वतातील थंड हवेच्या ठिकाणांची नावे लिहा.
- VIII. Write the characteristics of Soils
मृदेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- IX. Write the major crops in south India.
दक्षिण भारतात घेतले जाणारे प्रमुख पिके लिहा.

- X. Chhatisgarh is bordered by which states.
छत्तीसगडला कोणत्या राज्यांच्या सीमा लागून आहेत.

Part 'B' भाग 'ब'

Q.2 Answer any five questions of the following.

60

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- I. Explain the canal irrigation in India.
भारतातील कालवा जलसिंचन स्पष्ट करा.
- II. Explain the draiage pattern in sahyadri ranges.
सह्याद्री पर्वत रांगांमधील जलप्रणाली स्पष्ट करा.
- III. Explain the distribution of rainfall in India.
भारतातील पर्जन्य वितरण स्पष्ट करा.
- IV. Explain the physiographic divisions of India with special reference to the Himalaya ranges.
भारताचे प्राकृतिक विभा सांगून हिमालय पर्वत रांगाच्या विशेष संदर्भासह स्पष्ट करा.
- V. Describe the forest conservation in India.
भारतातील वनसंवर्धनाचे वर्णन करा.
- VI. Explain the population policy in India.
भारताच्या लोकसंख्या धोरणाची सविस्तर माहिती लिहा.
- VII. Write in detail about the physical division of Chhatisgarh.
छत्तीसगडचे प्राकृतिक विभाग सविस्तर लिहा.

Total No. of Printed Pages:02

SUBJECT CODE NO:- E-5104
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (CBCGS) (Sem.-III) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Geography of Health -426

[Time: Three Hours]

[Max.Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B
- 1) All questions are compulsory from part 'A' and any five questions from part 'B'.
 - 2) Draw sketch, maps and diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of unnecessary signs attracting attentions are request in the answer papers is strictly prohibited.

१. भाग 'अ' मधील सर्व प्रश्न आवश्यक आणि भाग 'ब' मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. आवश्यक तेथे आराखडा, नकाशा अ आकृत्या काढा.
३. उत्तरपत्रिकेत अनावश्यक खुणांचा वापर करण्यास किंवा निनाती करण्यास प्रतीबंध आहे.

Part -A

Q.1 Write the answer of the following questions in two or three sentences each.

20

खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन किंवा तीन वाक्यात लिहा.

- i) UNICEF
युनिसेफ
- ii) Write the significance of health geography.
आरोग्य भूगोलाचे महत्व लिहा.
- iii) Write the causes of Jaundice.
कावीळ या रोगाची कारणे लिहा.
- iv) Give the list of diseases due to the lack of "A" vitamin.
"अ" जीवनसत्वाच्या अभावामुळे निर्माण होणाऱ्या रोगांची माहिती लिहा.
- v) Write the social factors which affects the human health.
मानवी आरोग्य प्रभावित करणारे सामाजिक घटक लिहा.
- vi) AIDS.
एड्स
- vii) Give the information of Leprosy.
महारोगाची माहिती द्या.

- viii) Explain the role of medical science in human health.
वैद्यकिय शास्त्राची मानवी आरोग्यसाठीची भूमिका स्पष्ट करा.
- ix) Write the diffusion of diseases due to climate.
हवामानानुसार रोगांची प्रसार कसा होतो ते स्पष्ट करा.
- x) Write about the function of Red Cross.
रेडक्रॉस कार्याविषयी लिहा.

Q.2 Answers any five questions of the following.

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- i) Write the information of factorial diseases.
जीवाणुं होणाऱ्या रोगांची माहिती लिहा.
- ii) Explain the WHO classification of diseases.
जागतिक आरोग्य संघटनेचे केलेले रोगांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- iii) Explain the nature and scope of health geography.
आरोग्य भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- iv) State the various genetic diseases.
विविध अनुवांशिक आजार नमूद करा.
- v) Explain the health care planning and policies in India.
भारतातील आरोग्य सुविधांचे नियोजन आणि धोरण स्पष्ट करा.
- vi) Discuss the sexually transmitted diseases.
लैंगिक संपर्कामुळे होणाऱ्या रोगांची चर्चा करा.
- vii) Write in detail about the cancer disease.
कर्करोगाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Total No. of Printed Pages:02

SUBJECT CODE NO:- E-5080
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (CBCGS) (Sem.-I) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Geography of Transportation (opt) - Paper No - III

[Time: Three Hours]

[Max. Marks: 80]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) Use the pencil for drawing sketch, diagram & maps wherever necessary.
- 2) Figures to the right indicates marks.
- 3) Use of unnecessary sign or request on answer paper is prohibited.
- १) नकाशा, आराखडा व आकृत्या काढण्यासाठी पेन्सिलच्या वापर करावा.
- २) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.
- ३) लक्षवेधक खुणा व विनंती करण्यास प्रतिबंध आहे.

Section A

विभाग अ

Q.1 Write the answers of the following questions in two or three sentences each.(Attempt all) 20
 खालील सर्व प्रश्नांची उत्तरे दोन ते तीन वाक्यात लिहा. (सर्व आवश्यक)

- 1) Explain the nature of transport geography.
वाहतुक भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- 2) Write about the railway zones in North India.
उत्तर भारतातील रेल्वे विभागाविषयी माहिती लिहा.
- 3) Explain the term Transport Accessibility.
वाहतुक सुगमता ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 4) State the various types of transportation.
वाहतुकीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- 5) Describe the importance of Mumbai for water transport.
जलवाहतुकीच्या दृष्टीने मुंबईचे महत्व स्पष्ट करा.
- 6) Write short note on 'Konkan Railway'.
कोकण रेल्वे यावर संक्षिप्त टीप लिहा.

- 7) What is mean by 'Ideal Transport Network'?
आदर्श वाहतुक जाळे म्हणजे काय?
- 8) Explain Gravity model in Transportation.
वाहतुक गुरुत्वाकर्षण सिध्दांत स्पष्ट करा.
- 9) Describe the benefits of Air Transport.
हवाई वाहतुकीचे फायदे लिहा.
- 10) Explain the physical factors affecting road transportation.
रस्ते वाहतुकीवर परिणाम करणारे भौतिक घटक स्पष्ट करा.

Section B
विभाग ब

Q.2 Answer any five of the following.
खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- 1) Define the Transport Geography and explain its scope.
वाहतुक भूगोलाची व्याख्या देऊन त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा. 12
- 2) State the merit and de-merits of road transport.
रस्ते वाहतुकीचे गुण - दोष स्पष्ट करा. 12
- 3) Explain planned Transport Network and give its features.
नियोजित वाहतुक जाळे म्हणजे काय ते सांगून त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 12
- 4) What is transport accessibility? Explain the measurement method of accessibility.
वाहतुक सुगमता म्हणजे काय? वाहतुक सुगमता मापनाच्या पध्दती सांगा. 12
- 5) Describe the problem of Urban Transportation.
नागरी वाहतुकीच्या समस्या स्पष्ट करा. 12
- 6) Explain the effects of transportation on environment.
वाहतुकीचे पर्यावरणावर होणारे परिणाम स्पष्ट करा. 12
- 7) Give the details of recent transport policy by Government of India.
भारत सरकारचे अलिकडील वाहतुक धोरण स्पष्ट करा. 12

Total No. of Printed Pages:02

SUBJECT CODE NO:- E-5079
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (CBCGS) (Sem.-I) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Geography of Tourism (opt).- Paper No - III

[Time: Three Hours]

[Max.Marks:80]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- i. Solve six questions in all.
- ii. Q.No.1 is compulsory from section 'A' solve any five questions from section 'B'.
- iii. Figures to the right indicate allotment of marks.
- iv. Draw sketch maps and diagrams wherever necessary.
- v. Use of unnecessary signs or request in the answer paper is strictly prohibited.

- i) एकूण सहा प्रश्न सोडवा.
- ii) विभाग अ मधून प्रश्न क्रमांक १ आवश्यक आहे. विभाग 'ब' मधून कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
- iii) उजवीकडील आकडे प्रश्नांना दिलेले गुण दर्शवितात.
- iv) आवश्यक तेथे आराखडा, नकाशा, वा आकृत्या काढा.
- v) उत्तरपत्रिकेत अनावश्यक खुणांचा वापर किंवा विनंती करण्यात प्रतिबंध आहे.

Section A (विभाग 'अ')

Q.1 Write the answer of the following questions in two or three sentence each.

20

खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन किंवा तीन वाक्यात लिहा.

- i) Explain the importance of tourism.
पर्यटनाचे महत्व स्पष्ट करा.
- ii) Regional factors effects on tourism.
पर्यटनावरील प्रादेशिक घटकांचा प्रभाव
- iii) Explain the definition of tourism.
पर्यटनाच्या व्याख्या स्पष्ट करा.
- iv) Explain the concept of 'Tourism excursion'.
'भ्रमणाकरिता पर्यटन' संकल्पना स्पष्ट करा.
- v) Write in brief current trends in tourism.
पर्यटनातील आधुनिक कल' यावर थोडक्यात लिहा.
- vi) Explain the recent change in tourism.
पर्यटनातील आधुनिक बदल स्पष्ट करा.

- vii) State the different types of tourist Centre's.
पर्यटन केंद्राचे विविध प्रकार विषद करा.
- viii) Explain the support system of tourism.
पर्यटनाच्या पुरक सुविधा स्पष्ट करा.
- ix) Which historical factors affect on tourism?
पर्यटनावर परिणाम करणारे ऐतिहासिक घटक कोणते?
- x) Write the comment on international tourism?
आंतरराष्ट्रीय पर्यटनावर भाष्य करा.

Section B विभाग ब

Q.2 Answer any five questions of the following.

60

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- 1) Explain the relationship between globalization and tourism.
जागतिकीकरण आणि पर्यटन यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- 2) Explain the main tourism places in South India.
दक्षिण भारतातील प्रमुख पर्यटन स्थळे स्पष्ट करा.
- 3) Explain the impact of tourism on Goa state.
पर्यटनाचा गोवा राज्यावरील प्रभाव स्पष्ट करा.
- 4) Explain the support system of tourism.
पर्यटनाच्या पुरक सुविधा स्पष्ट करा.
- 5) Explain the role of foreign capital in tourism.
पर्यटनातील परकीय चलनाची भूमिका स्पष्ट करा.
- 6) Explain the importance of mahabaleshwar as a tourist Centre.
एक पर्यटनस्थळ म्हणून महाबळेश्वर महत्त्व स्पष्ट करा.
- 7) Explain the role of adventure tourism.
साहसी पर्यटनाची भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- U-9213
FACULTY OF HUMANITIES
M.A (Sem.-III) (Service Course) (CBCGS) Examination Oct/Nov 2019
Geography
Geographical Study of Natural Disaster -GEO-441

[Time: Three Hours]

[Max.Marks:80]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- i) Question No.1 is compulsory from Section 'A', Solve any five questions from Section 'B'.
- ii) Draw sketch, maps and diagrams where they are necessary.
- iii) Figures to the right indicate allotment of marks.
- iv) Use of unnecessary sign attracting attention of request in the answer paper is strictly prohibited.
- i) विभाग 'अ' मधून प्रश्न क्रमांक 1 आवश्यक आहे. विभाग 'ब' मधून कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
- ii) आवश्यक तेथे आराखडा, नकाशा व आकृत्या काढा.
- iii) उजवीकडील अंक प्रश्नांना दिलेले गुण दर्शवितात.
- iv) उत्तरपत्रिकेत अनावश्यक खुणांचा वापर किंवा विनंती करण्यास सक्त प्रतिबंध आहे.

Section –A (विभाग 'अ')

Q.1 Write the answers of the following questions in two or three sentences each.

20

खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन किंवा तीन वाक्यात लिहा.

- i) World regions of the cyclones.
चाक्रवादळाचे जागतिक प्रदेश
- ii) Write the causes of floods.
पुराची कारणे लिहा.
- iii) Social response measures for disaster.
आपत्ती उपयातील सामाजिक प्रतिसाद.
- iv) Loss of property in disaster.
आपत्तीतील मालमत्तेचे नुकसान
- v) Write about the "S" waves of earthquake.
भूकंपाच्या द्वितीयक लहरी' विषयी थोडक्यात लिहा.
- vi) Explain disaster management.
आपत्ती व्यवस्थापन स्पष्ट करा.
- vii) Hurricanes
हरिकेन
- viii) Write the types of natural disaster.
नैसर्गिक आपत्तीचे प्रकार सांगा.
- ix) Vertical earth movement
उर्ध्वगामी भूहालचाली

- x) Write the wet drought area in India.
भारतातील ओला दुष्काळ प्रदेश लिहा.

Section B (विभाग ब)

Q.2 Answer any five questions of the following
खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

60

- Write the types of floods and name some Indian rivers which cause heavy floods.
पूराचे प्रकार सांगून भारतातील महापूर येणाऱ्या नद्यांची माहिती व कारणे लिहा.
- Explain the causes and consequences of volcano.
ज्वालामुखीची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- Explain the physical and cultural disaster.
प्राकृतिक आणि सांस्कृतिक आपत्ती स्पष्ट करा.
- State the effects of cyclone.
चाक्रिवादळाचे परिणाम विशद करा.
- Explain the causes and effects of land slides.
भूमिपाताची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- Discuss the disaster management in India.
भारतातील आपत्ती व्यवस्थापन चर्चा करा.
- Explain the government responsibility after disaster.
आपत्ती नंतरच्या शासकीय जबाबदाऱ्या विषयी स्पष्टीकरण लिहा.